

การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร^{*}
APPLICATION OF SANGHAHAVATTHU DHAMMA PRINCIPLES
FOR THE WELFARE OF THE ELDERLY OF PHETCHOMPHU SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION AT KOSAMPHI NAKHON DISTRICT
IN KAMPHAENG PHET PROVINCE

พระครูศีลวชิรคุณ (ภณณัฐ สีสลั้วโร),
พระครูวชิรคุณพิพัฒน์ (อเนก คุณวฑฺฒโธ), พระครูสังฆรักษ์โกศล มณิรัตน
Phrakhrusilawachirakhun (Phonnat Silasangwaro),
Phrakhruwachirakoonpipat (Anek Khunawutdho), Phrakhrusangkharak Kosal Maniratana
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: meetham2kp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู 2. เปรียบเทียบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.971 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, $S.D.=0.10$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. เปรียบเทียบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3. การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู

^{*}Received September 11, 2025; Revised November 2, 2025; Accepted November 9, 2025

อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา โดยครอบคลุมทั้ง 6 มิติสำคัญของผู้สูงอายุ ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและรายได้ นันทนาการ และบริการทางสังคมทั่วไป โดยการประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรม

คำสำคัญ: การประยุกต์; สังคหัตถุธรรม; การจัดสวัสดิการ; ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this study were: 1. To study the level of elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization, 2. To compare the elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization classified by personal factors, and 3. To propose the application of the principles of Sangahavattudhamma for the elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization. The research employed a mixed-methods. The quantitative research with an overall questionnaire reliability of 0.971, collecting data from 372 samples.

The research results showed that: 1The elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization, was at a high level, by overall ($\bar{X}$ =3.82, S.D.=0.10). When considering the details of each aspect, it was found to be at a high level in every aspect. 2. The comparative results regarding the elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization, classified by personal factors, were found that: The citizens with different gender had different opinions, by overall, at statistically significant level at the 0.05, thus accepting the set research hypothesis. The citizens with different age, level of education, occupation, and monthly income did not have different opinions with statistically significant level, thus rejecting the research hypothesis. 3. The application of the principles of Sangahavattudhamma for the elderly welfare provision of Phetchomphu Sub-District Administrative Organization, was found that: The application of the Sangahavattudhamma principles for elderly welfare provision involved Dana, generosity, Piyavaca, kindly speech, Atthacariya, helpful conduct, and Samanattata, impartiality, even-handed treatment. These principles covered all 6 key dimensions of the elderly, which are:

health, education, housing, employment and income, recreation, and general social services.

Keywords: Application; Sanghahavatthu Dhamma; Welfare Arrangements; Elderly

บทนำ

การลดอัตราเกิดและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ อันส่งผลให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างประชากรทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะประชากรสูงอายุได้เพิ่มจำนวนและสัดส่วนมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนผู้สูงอายุที่เป็นภาระ ก่อให้เกิดปัญหาในด้านการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ กล่าวคือ ประชากรวัยทำงานจะต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โดยที่รัฐยังไม่สามารถจัดบริการสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ การรับภาระเลี้ยงดูตลอดจนการตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุจึงเป็นหน้าที่ของครอบครัวหรือบุตรหลานของผู้สูงอายุเอง ซึ่งในอดีตการเลี้ยงดูและดูแลผู้สูงอายุจะไม่ใช่ปัญหาหรือเป็นภาระมากนัก สำหรับครอบครัว เนื่องจากโครงสร้างครอบครัวเดิมมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วยสมาชิกหลายกลุ่ม และจำนวนสมาชิกในแต่ละครอบครัวมีมาก ลักษณะทางสังคมและการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อำนาจเกื้อหนุนให้สมาชิกในครอบครัวอยู่รวมกัน มีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้น ในลักษณะต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน แต่เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรม ครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ความเป็นสังคมอุตสาหกรรมได้ก่อให้เกิด ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้สมาชิกแต่ละคนแยกกันประกอบอาชีพ โดยที่ไม่จำเป็นต้องต้องทำร่วมกัน ทำให้การตั้งถิ่นฐานของครอบครัวกระจายห่างกันยิ่งขึ้น และมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันตลอดจนการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในกลุ่มเครือญาติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลต่อการจัดการเลี้ยงดูและดูแลบิดามารดาผู้สูงอายุ (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10, (2562)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ที่ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) โดยมีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด จากข้อมูลสถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ พบว่ามีจำนวนประชากร ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นชาย 4,715,598 คน หญิง 5,951,205 คน รวม 10,666,803 คน คิดเป็นร้อยละ 16.06 ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่า พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super aged Society) (พัชราพรรณ กิจพันธ์, 2561)

การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในทางพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2556)

การดูแลผู้สูงอายุเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากสังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทโดยตรงในการจัดสวัสดิการและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรมช่วยให้การบริหารจัดการสวัสดิการมีมิติด้านคุณธรรมและความเป็นธรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทั้งการสนับสนุนด้านวัตถุ กำลังใจ และการมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษาการประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5,335 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู, ม.ป.ป.)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งหมด 372 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มพระสงฆ์ 2. กลุ่มประชาชน 3. กลุ่มผู้บริหาร

3 รูป 2. กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 3. กลุ่มผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 4. กลุ่มประชาชนทั่วไป รวมจำนวน 12 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2-3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (Likert, 1967) ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเพื่อข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าระหว่าง 0.60-1.00 และผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียง 30 คน พบค่าความเชื่อมั่นรวม 0.971 แสดงถึงความเชื่อมั่นในระดับดีมาก ก่อนนำไปใช้จริง

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงโดยอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้เหมาะสมและมีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรม การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 1. จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อประสานขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู 3. แจกแบบสอบถามแก่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 ชุด และเก็บคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามสมบูรณ์ครบ 372 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรเพื่อประสานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ตามกำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสภาพการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนาเชิงอธิบาย

ผลการวิจัย

1. ระดับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม

ลำดับ	ลักษณะการจัดสวัสดิการ	ระดับการจัดสวัสดิการ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านสุขภาพอนามัย	3.81	0.15	มาก
2.	ด้านการศึกษา	3.81	0.16	มาก
3.	ด้านที่อยู่อาศัย	3.76	0.19	มาก
4.	ด้านการมีงานทำและการมีรายได้	3.82	0.15	มาก
5.	ด้านนันทนาการ	3.86	0.13	มาก
6.	ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	3.82	0.10	มาก
รวมค่าเฉลี่ย		3.82	0.10	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.10) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.13) ด้านบริการทางสังคมทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.10) ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.15) ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.15) ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.16) ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.19)

2. การเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสุมพินครจังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	t - test	F - test	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	-2.478		.014	✓	-

ตารางที่ 2 ผลทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	t - test	F - test	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
2	อายุ		2.491	.060	-	✓
3	ระดับการศึกษา		.397	.756	-	✓
4	อาชีพ		1.751	.122	-	✓
5	รายได้		.246	.864	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. การประยุกต์หลักสังคหัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า คือ 1. ด้านทาน เน้นการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อตรวจสอบสุขภาพ ซ่อมบ้าน ทุนประกอบอาชีพ และบริการรับ-ส่ง 2. ด้านปิยวาจา มุ่งการใช้คำพูดสุภาพไพเราะ จากเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้สูงอายุในทุกมิติ 3. ด้านอถถจริยา มุ่งการชวนช่วยเหลือจัดอบรมสุขภาพ อาชีพ กิจกรรมออกกำลังกาย และโครงการบ้านปลอดภัย และ 4. ด้านสมานัตตตา เน้นความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสวัสดิการทุกด้านอย่างเท่าเทียมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.= 0.10) พิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านนันทนาการ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ผู้สูงอายุและประชาชนในพื้นที่มีการรับรู้และพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ

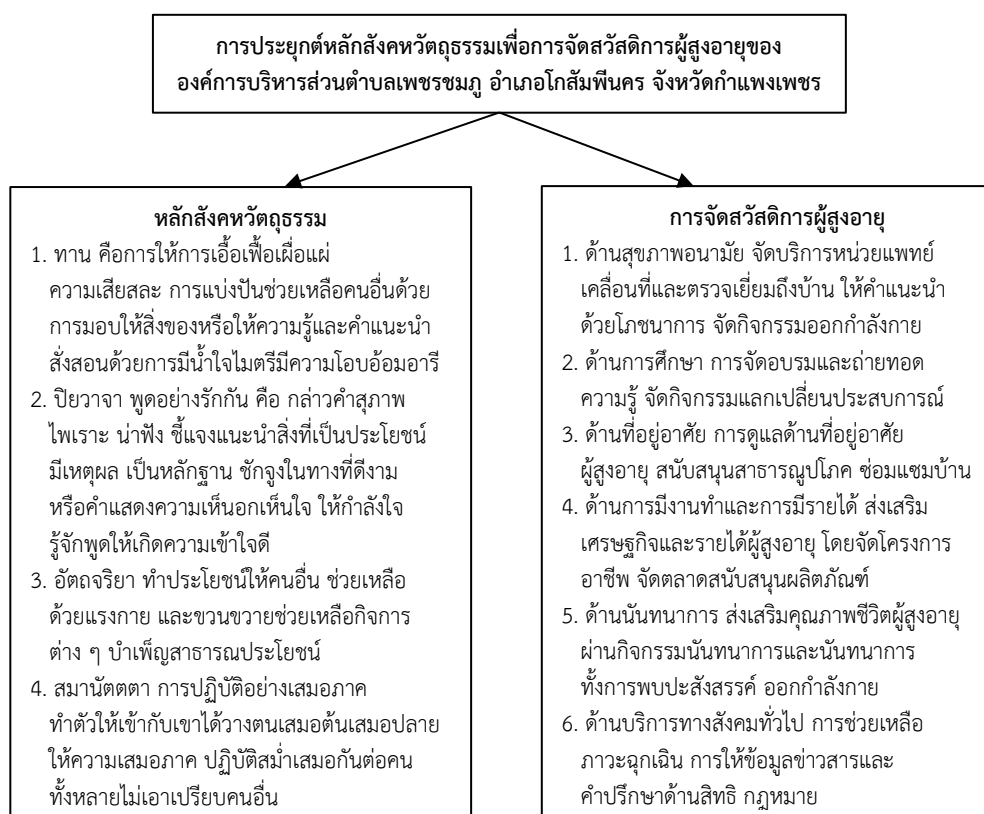
สุขภาพ หรือการสนับสนุนด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจนจิรา โสเสมอ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพทอง อำเภอสนาทนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการทางสังคมทั่วไป ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอกอสน์พินนคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เพศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบและจัดบริการสวัสดิการที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและตอบสนองต่อประชาชนในทุกกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ผลของการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคม พบว่า อายุที่ต่างกัน ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในจังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู ภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู มีมาตรฐาน ความเท่าเทียม และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในเรื่องของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิริยพร คำแก้ว และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุ อาชีพต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของภัชฎาภา คงชน และธนัสลา โรจนตระกูล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มี การศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน

3. การประยุกต์หลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู อำเภอกอสน์พินนคร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า คือ 1. ด้านทาน เน้นการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อตรวจสุขภาพ ซ่อมบ้าน ทุนประกอบอาชีพ และบริการรับ-ส่ง 2. ด้านปิยวาจา มุ่งการใช้คำพูดสุภาพไพเราะ จากเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้สูงอายุในทุกมิติ 3. ด้านอถกจริยา มุ่งการชวนช่วยช่วยเหลือจัดอบรม

สุขภาพ อาชีพ กิจกรรมออกกำลังกาย และโครงการบ้านปลอดภัย และ 4. ด้านสมานัตตตนา เน้นความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสวัสดิการทุกด้านอย่างเท่าเทียมกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุทั้งในด้านการดำรงชีวิตประจำวัน การรักษาพยาบาล และการสร้างโอกาสในการมีรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และควรกำหนดนโยบาย

สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อาสาสมัคร และองค์กรทางศาสนา ในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความเอื้อเพื่อแบ่งปันและการดูแลอย่างทั่วถึง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดนโยบายการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ตามหลักปิยวาจา สร้างช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงง่าย โปร่งใส และเป็นมิตร โดยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และผู้นำท้องถิ่นใช้ภาษาที่สุภาพ สร้างกำลังใจ และสร้างความเข้าใจที่ดีในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมการอบรมบุคลากร เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร และผู้นำท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสังคหวัตถุธรรมและทักษะการทำงานกับผู้สูงอายุ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาสวัสดิการอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การส่งเสริมจัดตั้งกองทุนชุมชนหรือธนาคารข้าวสารหรืออาหาร เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้และขาดแคลน โดยมีกลไกติดตามการจัดสรรอย่างโปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริจาค หรือการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่ขาดแคลน

2. การส่งเสริมพัฒนาการสื่อสารและความเข้าใจด้วยจัดอบรมเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ให้ใช้การสื่อสารเชิงบวก อ่อนโยน และสร้างกำลังใจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว และเพิ่มคุณภาพชีวิตทางจิตใจของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ จังหวัดกำแพงเพชร

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร

3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะสงฆ์และชุมชนในการพัฒนาการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- เจนจิรา โสเสมอ. (2566). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนองอำเภอสวนคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ* (วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2556). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พัชรพรรณ กิจพันธ์. (2561). ประเทศไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ. *วารสารอาหารและยา*, 25(3), 4-8.
- ภัชฎาภา คงชน และธนัสถา โรจนตระกูล. (2564). การจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(3), 112-121.
- วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และวรางคณา ตันทสันติสกุล. (2565). รูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3), 1176-1190.
- วีรยุทธ คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2564). ศึกษาเรื่องความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 21(1), 16-28.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. (2562). *การพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในระดับพื้นที่* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเพชรชมพู. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 22 มีนาคม 2567, จาก <https://www.phetchompoo.go.th/history-rev2>
- Likert, R. (1967). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.